

Nr 159.

Av herr **Lindman m. fl.**, om *höjning av tullen å socker*
m. m.

Förhoppningarna om en förbättring i läget å den internationella sockermarknaden under år 1930 hava ej infriats. De synliga lagren hava i följd av den stagnerande konsumtionen ökats. Det starka prisfallet har fortsatt. Noteringen å cubasocker i New York, som vid årsskiftet 1929/1930 legat vid omkring 2 cents per pound, hade i mitten av sistlidne december månad fallit till 1,12 cents, motsvarande cirka 9 öre per kilogram. Priset å råsocker har därmed sjunkit till en nivå, där i det närmaste samtliga sockerproducenter i världen icke erhålla de normala framställningskostnaderna täckta. Då den svenska sockerbetsodlingen och prissättningen å socker stå i nära beroende av förhållandena å världsmarknaden, har denna ogynnsamma utveckling i förening med de från vissa länder starkt framträdande dumpingtendenserna för vårt land haft till följd ett starkt prisfall å socker. Svenska Sockerfabriks Aktiebolagets priskurantpris å standardmärkt socker, som vid årsskiftet 1929/1930 uppgick till 32 öre per kilogram, har för närvarande gått ned till 26 öre per kilogram. Detta sockerpris är det absolut lägsta under åtminstone de senaste tjugo åren.

Vår sockerbetsodling, vilken liksom hittills är i behov av ett visst skydd för att kunna bestå, har genom berörda förhållande försatts i ett svårt trångmål. Icke minst är den sålunda inträdda situationen allvarlig i en tid som den närvarande av allmän ekonomisk depression, då landets största näring, jordbruket, befinner sig i ett högst bekymmersamt krisläge och dess utövare hava att kämpa med växande svårigheter. Fördelarna av en inhemsk betodling hava ingående belysts i Kungl. Maj:ts proposition nr 82/1930. Olägenheterna av en begränsning av sockerbetsodlingen och de synnerligen ödesdigra ekonomiska och sociala konsekvenserna av en nedlagd odling och råsockerfabrikation hava senast påvisats i den nyligen offentliggjorda »Utredning i sockerfrågan», som verkstälts av 1929 års sockersakkunniga. Det synes oss därför icke erforderligt att här närmare ingå på dessa spörsmål.

Det kan med största säkerhet antagas, att med de betpriser, som skulle erhållas med nu gällande pris på socker, någon betodling utöver den, som odlarna kontraktsenligt äro skyldiga att fullgöra, icke kan åstad-

kommas utan statligt ingripande. Det är vår bestämda förhoppning, att staten för innevarande år liksom år 1930 skall lämna en dylik medverkan, då — icke minst ur synpunkten av de svårigheter, varmed jordbruket över huvud taget har att kämpa — ännu starkare skäl därför nu föreligga. Ovannämnda sakkunniga hava utarbetat förslag därtill efter den linje, som samlade majoritet vid 1930 års riksdag, subvention med direkt anslag, med tillfogande av nödiga garantier mot oproportionerligt överskridande av för ändamålet lämnat förslagsanslag. Såväl ur principiell synpunkt som med tanke på det ogynnsamma statsfinansiella läget synes det oss betänkligt att ånyo tillgripa detta system att stödja en nödlidande näringsgren. Den uppfattning, som kom till uttryck i 1930 års riksdagsbeslut, att ett extra stöd åt betodlingen icke bör påläggas sockrets konsumtionspris, kunna vi icke biträda, och detta allra minst i en situation, då socker kan erhållas till ett pris, som icke motsvarar de normala framställningskostnaderna. Det synes oss rättvist, att konsumenterna under dylika omständigheter få bidra till att täcka de förluster, som genom abnorma förhållanden drabba producenterna. Vi finna det icke rimligt att beteckna detta som en oskälig börda för konsumenterna, då sockret även efter den prishöjning, som den i det följande föreslagna tullsatsen medför, kommer att utgöra ett av våra allra billigaste livsmedel, betingande ett pris väsentligt lägre än det som gällde året närmast före kriget. Vi hålla därför före, att en tullhöjning är den lämpligaste formen för en stödåtgärds genomförande. Sedan gammalt har staten genom gynnsamma skattebestämmelser och tullskydd möjliggjort utvecklingen av vår sockerindustri med klar insikt om dess stora betydelse för vår självhushållning. En tullhöjning innebär därför icke någon ändring i det system, som tidigare tillämpats, vilket särskilt i en tid av budgetära svårigheter synes oss värt att beakta. Erfarenheterna från utlandet bestyrka vår uppfattning om nödvändigheten att genom fortsatta stödåtgärder stärka självförsörjningsmöjligheterna, minska arbetslösheten och skydda den inhemska marknaden mot osund konkurrens utifrån. I de flesta europeiska länder och även i övriga delar av världen hava statsmakterna framförallt genom högt tullskydd sökt uppamma en på inhemska råvaror grundad sockerindustri eller vidmakthålla och utöka en redan befintlig sådan. Till belysning av de åtgärder, som härutinnan vidtagits, bifoga vi en tablå över tullhöjningar å socker i vissa länder under år 1930.

Vissa utsikter till en förbättring av läget inom världens sockerindustri torde förefinnas. Sockerproducenternas ansträngningar att genom en överenskommelse om begränsning av produktionen söka stabilisera marknaden och hejda det förödande priset falla hava efter de många tidigare misslyckandena numera krönts med en viss framgång. Vid förhandlingar i Amsterdam under sistlidne november månad mellan representanter för

Tabell över tullhöjningar å socker, viktagna i vissa länder under år 1930.

		Tull vid ingången av år 1930 pr 100 kg	Nuvarande tull pr 100 kg	Tull vid ingången av år 1930 Sv. Kr. pr 100 kg	Nuvarande tull Sv. Kr. pr 100 kg	
Belgien	Råsocker o. raffinad	B. Frs 80: —	B. Frs 80: —	8: 34	10: 42	Förut gällande tullsats å B. Frs 80: — erbjöd ett reellt skydd av endast B. Frs 60: — = Sv Kr. 6: 25, enår socker av inhemskt ursprung var belagt med en konsumtionsskatt av B. Frs 20: —. Vid senaste tullförhöjningen avskaffades emellerid samtidigt konsumtionskatten, varför det ökade skyddet i verkligheten belöper sig till B. Frs 40: — = Sv. Kr. 4: 17.
Egypten	» »	Eng. pund 4: 40 pr ton	Eng. pund 7: — pr ton	8: 20	13: 05	
Finland	Råsocker Raffinad	Fmk 250: — » 275: —	Fmk 350: — » 390: —	23: 48 25: 82	32: 87 36: 62	
Holland	Raffinad	Tullfritt	Hfl. 2: 40	Tullfritt	3: 60	Råsocker tullfritt.
Italien	Råsocker Raffinad	Guldlires 24: — » 36: —	Guldlires 30: — » 45: —	17: 28 25: 92	21: 60 32: 40	Tullförhöjningen fick icke utnyttjas till höjning av detaljpriset.
Polen	Råsocker Raffinad	Zloty 50: — » 60: —	Zloty 90: — » 105: —	20: 93 25: 11	37: 67 43: 94	
Portugal	Socker över No. 20 Holl. Stand.	Guld-esc. 5: —	Guld esc. 5: 40	20: 15	21: 76	
Rumänien	Råsocker Raffinad	Guld-lei 26: 30 » 49: 50	Papperslei 900: — 2,150: —	18: 94 35: 64	20: 25 48: 38	
Tyskland	Råsocker Raffinad	Mk 21: — » 25: —	Mk 27: — » 32: —	18: 67 22: 23	24: — 28: 45	Vid tullförhöjningen påbjöds en sänkning av dittills gällande inlandspriset med Mk 1: — pr 100 kg.
Ungern	Råsocker o. raffinad	Guld Kr. 26: —	Guld Kr. 36: —	19: 68	27: 21	Hemställan om ytterligare tullhöjning har gjorts.
Österrike	» »	» » 34: — (tull + konsumtions- skatt)	» » 38: — (tull + konsumtions- skatt)	25: 70	28: 72	Vidstående höjning företagen i konsumtionsskatten. — På grund av handelsfördrag med Tjeckoslovakiet kan tullsatsen icke höjas. Österrikiska regeringen har därför i stället tillgripit skattehöjning och subsidierar med så vunna medel sockerindustrin och betodlingen.
Förenata Staterna	Kuba-råsocker » -raffinad Tull-råsocker » -raffinad	Doll. 1: 76 pr 100 » 1: 91 lbs » 2: 206 » » 2: 39 »	Doll. 2: — pr 100 » 2: 12 lbs » 2: 50 » » 2: 65 »	14: 55 15: 77 18: 19 19: 71	16: 45 17: 42 20: 55 21: 78	

Krav på tullhöjningar hava rests i Frankrike: Frå Frs 140: — = Sv. Kr. 20: 53 till Frs 175: — = Sv. Kr. 25: 67 per 100 kg.
Lettland: » Lat 20: — = » » 14: 36 » Lat 30: — = » » 21: 54 » » »

Cubas och Javas sockerindustrier har ett preliminärt avtal träffats, som går ut på att inskränka sockerexporten under de kommande fem åren tills lagren äro uttömda. Vid en konferens i Berlin innevarande månad ha i anslutning härtill de större europeiska sockerexportörerna gått med på en begränsning av sina exportkontingenter. Då det icke är uteslutet, att dessa preliminära överenskommelser komma att bli definitiva, finnas sålunda förhoppningar om, att det rubbade förhållandet mellan framställningskostnader och försäljningspris för det å den fria världsmarknaden avsatta sockret skulle komma att — om än långsamt — återföras till normalt läge. Man torde därför för vårt land våga räkna med, att en stödaktion genom höjning av tullen endast behöver få karaktären av en mera provisorisk åtgärd i en genom de internationella förhållandena inträffad kritisk situation på sockerbetsodlingens område.

Beträffande beräkningen av tullhöjningens storlek utgå vi från att dagens sockerpris, 26 öre, blir normerande för betpriset vid innevarande års odling. Betpriset kommer då att uppgå till 1 krona 62 öre per deciton betor med 16 % sockerhalt. För ernående av betodling under innevarande år i normal omfattning torde det vara erforderligt, att odlarna erhålla ett betpris ej understigande 2 kronor 45 öre per deciton betor med 16 % sockerhalt, därvid betprisförbättringen utgår i form av ett lika stort pristilläggsbelopp för betor från hela arealen. Med stöd av de beräkningar angående den kvantitet socker, som kan antagas av sockerbolagen bli försåld till genom tullen höjt pris och som återgivnas i Kungl. Maj:ts proposition nr 82/1930, hålla vi före, att för angivna förbättring av betpriset en höjning av tullsatsen å raffinerat socker med 8 öre per kilogram erfordras.

På grund av det sålunda anförda hemställa vi, att riksdagen måtte besluta,

att för socker, hänförligt till tulltaxenummer 120 i den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxa, skall under tiden från och med den 1 mars 1931 till och med den 28 februari 1932 eller den tidigare dag i februari 1932, Kungl. Maj:t bestämmer, tullen utgå med 18 kronor för 100 kilogram;

att bestämmelse härom skall såsom en anmärkning till nämnda tulltaxenummer intagas i tulltaxan

samt att följande grunder härvid skola tillämpas:

1) Det förutsättes, att tullsatserna å övriga sockerfabrikat under ovan angivna tid icke ändras.

2) Genom tullhöjningen antages vederbörande sockerbolags priskurantpris å socker kunna höjas med 8 öre per kilogram, därifrån dock avgår den rabatt, som tillkommer

grosshandlarna, beräknad till 4 procent. Bolagets merinkomst på grund av tullhöjningen under den period, som enligt betodlingskontrakten ligger till grund för regleringen av 1931 års sockerbetspris, kommer således att utgöra 7,68 öre för varje kilogram socker, som sålts under tiden från tullhöjningens ikraftträdande till sagda periods slut. Av denna merinkomst går på grund av kontraktet en del till odlarna genom förhöjt pris å samtliga till kampanjen 1931/1932 levererade betor. Återstoden av merinkomsten skall av bolaget enligt här nedan under 3)—5) angivna grunder utbetalas som tilläggspris för viss del av de betor, som enligt nu gällande flerårskontrakt odlas under 1931 och levereras under kampanjen 1931/1932, eller, i den mån den ej härför åtgår, redovisas och inlevereras till statsverket.

3) För odlare, som 1927, 1928, 1929 eller 1930 odlat betor enligt ettårigt kontrakt och tecknar kontrakt för 1931, skall vad ovan under moment 2) sägs om tilläggsprisets fördelning gälla, dock för högst den areal, nu avsedd odlare i medeltal odlat under 1927, 1928 och 1929, eller, om odling ägt rum endast 1930, den under 1930 odlade arealen.

4) Därest odlare med kontraktsenlig rätt att obegränsat öka sin kontraktsenliga areal enligt särskild skriftlig överenskommelse med vederbörande sockerbolag under något av åren 1928, 1929 eller 1930 odlat betor å större areal än den, för vilken enligt förestående regler tilläggspris må erhållas, äger sådan odlare rätt att erhålla tilläggspris för den högsta areal, som under något av nämnda år odlats.

5) Tilläggspris utgår endast, därest det kontraktsenliga grundpriset för 100 kilogram sockerbetor med 16 % sockerhalt understiger 2 kronor 45 öre, därvid tilläggspriset för 100 kilogram sextonprocentiga betor utgör skillnaden mellan 2 kronor 45 öre och sagda grundpris.

6) Redovisning till statsverket rörande den i moment 2) här ovan avsedda merinkomsten skall ske senast den 15 mars 1932, då även statsverket eventuellt tillkommande överskott skall av bolaget inlevereras. Gäller tullhöjningen efter den 31 januari 1932, skall återstoden av bolagets därigenom uppkomna merinkomst, beräknad enligt grunder, som i moment 2) här ovan sägs angående beräkning av där omförd å återstod, redovisas och in-

levereras till statsverket i den ordning, Kungl. Maj:t bestämmer.

Kungl. Maj:t utfärdar nödiga bestämmelser angående kontrollering av i detta moment avsedda redovisningars riktighet, och vederbörande sockerbolag är pliktigt tillhandahålla allt det material, som är erforderligt för kontrollens verkställande.

7) I enlighet med utfästelser från sockerbolagen till 1929 års sockersakkunniga lämna bolagen av egna medel visst ytterligare fraktbidrag till betodlarna.

Stockholm den 20 januari 1931.

<i>P. Nilsson,</i> Bonarp.	<i>Ivar Anderson.</i>	<i>Arvid Lindman.</i>
<i>David Pettersson,</i> Bjälbo.	<i>Birger Petersson.</i>	<i>Erik W. Ljung.</i>
<i>John Jönsson,</i> Boa.	<i>Edvard Lithander.</i>	<i>Oscar N. Olsson.</i>
<i>Swen Persson.</i>	<i>Nils Holmström.</i>	<i>E. Eurén.</i>
<i>Harry Weibull.</i>	<i>H. Lundström.</i>	<i>Adolf Wallerius.</i>
<i>P. S. Hedlund.</i>	<i>Erik Laurén.</i>	<i>Bertha Wellin.</i>
<i>Nils Persson.</i>	<i>Otto Holmdahl.</i>	<i>Nils V. Sandström</i> i Nyland.
<i>Nils Nilsson,</i> Karlstad.	<i>Erik Nygren.</i>	<i>S. P. Hollertz.</i>
<i>Albert Johansson.</i>	<i>Fredrik Sandwall.</i>	<i>Carl Arv. Anderson.</i>
<i>Erik Nordkvist.</i>	<i>Gust. Svedman.</i>	<i>Emanuel Björck.</i>
<i>Lennart Johansson.</i>	<i>Rikard Olsson.</i>	<i>Otto Järte.</i>
<i>Edvin Leffler.</i>	<i>Otto Johansson.</i>	<i>Birger Christenson.</i>
<i>G. A. Björkman.</i>	<i>Gunnar Persson.</i>	<i>Axel Wachtmeister.</i>
<i>Karl Wirsell.</i>	<i>R. Lundquist</i> i Rotebro.	<i>Helmer Schött.</i>
<i>Cornelius Olsson.</i>	<i>Carl Larson,</i> Tönnersa.	<i>Bj. Holmgren.</i>
<i>Fabian Lilliecreutz.</i>	<i>Arthur Gustafson</i> i Kasenberg.	<i>Nils Winkler.</i>
<i>Sten Waldem.</i>	<i>Emil Bengtsson.</i>	<i>Karl Magnusson</i> i Skövde.
<i>Ernst Aronson.</i>	<i>Linus Andersson.</i>	<i>N. E. Nilsson.</i>
<i>Thore Alströmer.</i>	<i>Nils Månsson.</i>	<i>Gustaf Olson,</i> Torsby.
	<i>Per Rudén.</i>	<i>Erik Olson.</i>